

1. Podać definicję pochodnej funkcji f w punkcie p .

Obliczyć $f'(x)$, jeśli $f(x) = \sqrt{1 + \cos(2x)}$. W jakich punktach funkcja f nie ma pochodnej?

Podać definicję stycznej do wykresu funkcji f w punkcie $(p, f(p))$.

Napisać równanie stycznej do wykresu funkcji f w punktach $(0, \sqrt{2})^*$ i $(\frac{\pi}{4}; f(\frac{\pi}{4}))$.

Rozwiązanie. Pochodną funkcji f w punkcie p nazywamy granicę $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(p+h) - f(p)}{h}$. Oznaczamy ją symbolem $f'(p)$. Stosując znane wzory stwierdzamy, że

$$f'(x) = (\sqrt{1 + \cos(2x)})' = ([1 + \cos(2x)]^{1/2})' = \frac{1}{2}[1 + \cos(2x)]^{-1/2} \cdot [-2 \sin(2x)] = -\frac{\sin(2x)}{\sqrt{1 + \cos(2x)}}.$$

Wzór ten działa zawsze wtedy, gdy $1 + \cos(2x) \neq 0$, czyli gdy $\cos(2x) \neq -1$, czyli gdy nie istnieje taka liczba całkowita n , że $2x = (2n + 1)\pi$. Załóżmy więc, że $p = (2n + 1)\frac{\pi}{2}$ dla pewnej liczby całkowitej n . Mamy

$$\begin{aligned} f'((2n + 1)\frac{\pi}{2}) &= f'(p) = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(p+h) - f(p)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1 + \cos([2n+1]\pi + 2h)}}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\sqrt{1 - \cos(2h)}}{h} = \\ &= \lim_{h \rightarrow 0} \frac{\sqrt{2 \sin^2 h}}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{|\sin h| \sqrt{2}}{h}. \end{aligned}$$

Ponieważ $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{\sin h}{h} = 1$, więc granica $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{|\sin h| \sqrt{2}}{h}$ nie istnieje, bowiem

$$\lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{|\sin h| \sqrt{2}}{h} = -\lim_{h \rightarrow 0^-} \frac{\sin h \sqrt{2}}{h} = -\sqrt{2} \neq \sqrt{2} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{\sin h \sqrt{2}}{h} = \lim_{h \rightarrow 0^+} \frac{|\sin h| \sqrt{2}}{h}.$$

Wykazaliśmy więc, że w punktach postaci $(2n + 1)\frac{\pi}{2}$, $n \in \mathbb{Z}$, funkcja f nie ma pochodnej, a w pozostałych ma.

Styczną do wykresu funkcji f w punkcie $(p, f(p))$ nazywamy prostą, która przechodzi przez ten punkt i której współczynnik kierunkowy równy jest $f'(p)$. Jeśli pochodna w punkcie p równa jest $+\infty$ lub $-\infty$ i funkcja f jest ciągła w punkcie p , to styczną w punkcie $(p, f(p))$ jest prosta pionowa przechodząca przez ten punkt, czyli prosta o równaniu $x = p$.

Mamy $f'(0) = -\frac{\sin(2 \cdot 0)}{\sqrt{1 + \cos(2 \cdot 0)}} = 0$, więc styczna do wykresu funkcji f w pierwszym z interesujących nas punktów, czyli w punkcie $(0, f(0)) = (0, \sqrt{2})$ ma równanie $y = \sqrt{2}$.

Z równości $f'(\frac{\pi}{4}) = -\frac{\sin(\pi/2)}{\sqrt{1 + \cos(\pi/2)}} = -1$ wynika, że styczna do wykresu funkcji f w punkcie $(\frac{\pi}{4}, f(\frac{\pi}{4})) = (\frac{\pi}{4}, 1)$ ma równanie postaci $y = -x + b$. Z równości $1 = -\frac{\pi}{4} + b$ wynika, że $b = 1 + \frac{\pi}{4}$. Poszukiwane równanie to $y = -x + 1 + \frac{\pi}{4}$. ■

2. Znaleźć stożek o najmniejszej objętości spośród wszystkich stożków opisanych na kuli o promieniu 1.

Stożek jest opisany na kuli wtedy i tylko wtedy, gdy jego powierzchnia boczna i podstawa są styczne do kuli.

Rozwiązanie. Niech r oznacza promień podstawy stożka opisanego na kuli o promieniu 1, a h — jego wysokość. Narysujmy przekrój osiowy stożka i kuli, więc zawierający jego oś (wysokość). Otrzymujemy trójkąt równoramienny opisany na okręgu o promieniu 1, którego podstawą jest odcinek o długości $2r$, a wysokość prostopadła do tej podstawy równa jest h . Poprowadźmy promień okręgu wpisanego do punktu styczności z ramieniem. Na rysunku mamy dwa trójkąty prostokątne podobne: o przyprostokątnych r , h i o przyprostokątnych 1 , $\sqrt{(h-1)^2 - 1^2} = \sqrt{h^2 - 2h}$. Z podobieństwa tych trójkątów wynika, że $\frac{h}{r} = \frac{\sqrt{h^2 - 2h}}{1}$, a stąd wnioskujemy, że $r = \frac{h}{\sqrt{h^2 - 2h}}$. Wobec tego objętość

* W tekście oryginalnym był punkt $(0, 2)$, który nie leży na wykresie funkcji f , co nie ma sensu i było ogłoszone w czasie kolokwium.

V tego stożka równa jest $\frac{\pi}{3} \cdot r^2 h = \frac{\pi}{3} \cdot \frac{h^3}{h^2 - 2h} = \frac{\pi}{3} \cdot \frac{h^2}{h-2} = \frac{\pi}{3} [h + 2 + \frac{4}{h-2}] = \frac{\pi}{3} [h + 2 + 4(h-2)^{-1}]$.
 Stąd wynika, że $V'(h) = \frac{\pi}{3} [1 - 4(h-2)^{-2}] = 0$ wtedy i tylko wtedy, gdy $(h-2)^2 = 4$ i $h > 2$, co ma miejsce wyłącznie dla $h = 4$. Ponieważ pochodna V' nie przyjmuje wartości 0 w przedziale $(2, 4)$, więc ma we wszystkich punktach tego przedziału taki sam znak. $V'(3) = -\pi$, więc jest na tym przedziale ujemna. Dla $h > 4$ mamy $V'(h) > 0$, bo np. $V'(6) = \frac{\pi}{4} > 0$. Wynika stąd, że na przedziale $(2, 4]$ funkcja V maleje, a na półprostej $[4, \infty)$ — rośnie. Wobec tego liczba $V(4) = \frac{8\pi}{3}$ jest najmniejszą wartością funkcji V . Stożkiem o najmniejszej objętości jest zatem stożek o wysokości 4 i promieniu podstawy $\frac{4}{\sqrt{4^2 - 2 \cdot 4}} = \sqrt{2}$. ■

3. Niech $f(x) = \sqrt[3]{x(3-x^2)}$. Wiadomo, że wtedy $f'(x) = x^{-2/3}(3-x^2)^{-2/3}(1-x^2)$ oraz $f''(x) = -2(1+x^2)(3-x^2)^{-5/3}x^{-5/3}$.*

Znaleźć przedziały, na których funkcja f jest ściśle rosnąca, na których jest ściśle malejąca, na których jest ściśle wypukła i na których jest ściśle wklęsła.

Znaleźć wszystkie te punkty p , w których funkcja f nie ma pochodnej. Znaleźć jednostronne granice $\lim_{x \rightarrow p^\pm} f'(x)$ tej pochodnej w tych punktach p , w których ona nie istnieje.

Naszkiecować wykres funkcji uwzględniając wyniki wszystkich obliczeń.

Rozwiązanie. Funkcja jest określona na całej prostej, zeruje się w trzech punktach: 0, $\sqrt{3}$ i $-\sqrt{3}$. Wyrażenie $x^{-2/3}(3-x^2)^{-2/3} = [x^{-1/3}(3-x^2)^{-1/3}]^2$ jest **dodatnie** dla $x \in \mathbb{R} \setminus \{0, \sqrt{3}, -\sqrt{3}\}$. Wobec tego pochodna jest dodatnia na każdym z przedziałów $(-1, 0)$, $(0, 1)$, więc funkcja jest ściśle rosnąca na każdym z przedziałów $[-1, 0]$, $[0, 1]$, a więc również na przedziale $[-1, 1]$. W taki sam sposób stwierdzamy, że jest ściśle malejąca na każdej z półprostych $(-\infty, -1]$, $[1, +\infty)$. Bez trudu obliczamy granice: $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(h) - f(0)}{h} = \infty$, $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(-\sqrt{3}+h) - f(-\sqrt{3})}{h} = -\infty$ i $\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(\sqrt{3}+h) - f(\sqrt{3})}{h} = -\infty$.

Oznacza to, że w punktach $-\sqrt{3}, 0, \sqrt{3}$ pochodna jest nieskończona, a ponieważ funkcja jest ciągła, więc styczna do wykresu funkcji w odpowiadających im punktach jest pionowa. W punkcie 1 funkcja ma lokalne maksimum, a w punkcie -1 — lokalne minimum.

Jeśli ktoś napisał, że pochodnej w tych trzech nie ma i z jego uzasadnienia wynika, że jest, ale nieskończona, to nie straci punktów, jeśli znajdzie granice pochodnej w tych punktach (są one nieskończone, równe znalezionym wartościom pochodnej, co zresztą wynika z twierdzenia Lagrange'a o wartości średniej).

Druga pochodna jest niezdefiniowana w punktach, w których pierwsza pochodna jest nieskończona, tzn. w punktach $-\sqrt{3}, 0$ i $\sqrt{3}$. Bez trudu stwierdzamy, że $f''(x) > 0$ dla $x \in (-\sqrt{3}, 0) \cup (\sqrt{3}, +\infty)$ oraz $f''(x) < 0$ dla $x \in (-\infty, -\sqrt{3}) \cup (0, \sqrt{3})$. Wynika stąd, że funkcja jest ściśle wypukła na każdym z przedziałów $[-\sqrt{3}, 0]$, $[\sqrt{3}, +\infty)$ oraz ściśle wklęsła na $(-\infty, -\sqrt{3}]$, $[0, \sqrt{3}]$. Punkty $-\sqrt{3}, 0, \sqrt{3}$ to punkty przegięcia funkcji f (zmienia się w nich typ wypukłości, istnieje pochodna).

Na koniec wypada stwierdzić (choć w zadaniu nie było takiego polecenia), że $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = -\infty$ oraz $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \infty$.

Zebrałe informacje pozwalają narysować wykres funkcji f w miarę dokładnie. ■

4. Znaleźć wszystkie takie liczby λ , dla których istnieje taki wektor $\begin{pmatrix} x \\ y \\ z \end{pmatrix} = \vec{v} \neq \mathbf{0}$, że $A\vec{v} = \lambda\vec{v}$, jeśli

* W sformułowaniu zadania we wzorze na f' było $(3-x)^{-2/3}$, zamiast $(3-x^2)^{-2/3}$, co nie miało wielkiego wpływu na badanie funkcji i zostało po pewnym czasie zauważone i ogłoszone. Brakowało też znaku $-$ we wzorze na drugą pochodną, co nie zostało zauważone w czasie egzaminu, a brak tego minusa ma ogromny wpływ na badanie wypukłości i później na rysowanie wykresu. Zostanie to wzięte pod uwagę przy ocenianiu tego zadania.

$$(i) \quad A = \begin{pmatrix} 5 & -2 & 4 \\ 2 & 0 & 2 \\ -2 & 1 & -1 \end{pmatrix};$$

$$(ii) \quad A = \begin{pmatrix} 5 & 2 & -1 \\ -3 & 0 & 1 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix}.$$

Dla każdej ze **znalezionych** liczb λ opisać zbiór tych wektorów $\vec{v}$, dla których zachodzi równość

$$A\vec{v} = \lambda\vec{v}, \text{ tzn. spełniony jest układ równań: } (i) \begin{cases} 5x - 2y + 4z = \lambda x \\ -2x & - 2z = \lambda y \\ -2x + y - z = \lambda z \end{cases}; \quad (ii) \begin{cases} 5x + 2y - z = \lambda x \\ -3x & - 2z = \lambda y \\ 3x + y + z = \lambda z \end{cases}.$$

Rozwiązanie. Wypada zacząć od stwierdzenia, że układy zostały napisane źle. Powinny wyglądać tak:

$$(i) \begin{cases} 5x - 2y + 4z = \lambda x \\ 2x & + 2z = \lambda y \\ -2x + y - z = \lambda z \end{cases}; \quad (ii) \begin{cases} 5x + 2y - z = \lambda x \\ -3x & + z = \lambda y \\ 3x + 2y + z = \lambda z \end{cases}.$$

Rozwiążemy najpierw te układy, które powinny były pojawić się, a potem powiemy coś o tych, które

pojawiły się. Jest oczywiste, że niezależnie od wyboru λ wektor $\begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$ jest rozwiązaniem obu układów równań. Warunkiem koniecznym istnienia niezerowego rozwiązania jest więc zerowanie się wyznaczników układów równań:

$$(i) \begin{cases} (5 - \lambda)x - 2y & + 4z = 0 \\ 2x - \lambda y & + 2z = 0 \\ -2x + y - (1 + \lambda)z = 0 \end{cases}; \quad (ii) \begin{cases} (5 - \lambda)x + 2y & - z = 0 \\ -3x - \lambda y & - 2z = 0 \\ 3x + y + (1 - \lambda)z = 0 \end{cases}.$$

$$\text{Zacniemy od pierwszego układu, tzn. (i). Rozwiążemy równanie } 0 = \begin{vmatrix} (5 - \lambda) & -2 & 4 \\ 2 & -\lambda & 2 \\ -2 & 1 & -(1 + \lambda) \end{vmatrix} =$$

$= -\lambda^3 + 4\lambda^2 - 5\lambda + 2 = -(\lambda - 2)(\lambda - 1)^2$, zatem jedynymi liczbami λ , dla których istnieje niezerowe rozwiązanie układu (i) są 2 i 1.

Teraz opiszemy zbiór rozwiązań układu równań w przypadku $\lambda = 2$. Układ przyjmuje postać

$$\begin{cases} 3x - 2y + 4z = 0 \\ 2x - 2y + 2z = 0 \\ -2x + y - 3z = 0 \end{cases}.$$

Odejmujemy drugie równanie od pierwszego, drugie podzielone stronami przez 2 dodajemy do trze-

$$\text{ciego i dzielimy drugie stronami przez 2: } \begin{cases} x & + 2z = 0 \\ x - y + z = 0 \\ -x & - 2z = 0 \end{cases}. \text{ Widać od razu, że ten układ jest}$$

spełniony wtedy i tylko wtedy, gdy $x = -2z$ i $y = x + z = -2z + z = -z$, czyli przez wektory postaci

$$\begin{pmatrix} -2z \\ -z \\ z \end{pmatrix} \text{ dla } z \in \mathbb{R}. \text{ Leżą one na jednej prostej przechodzącej przez początek układu współrzędnych,}$$

czyli tworzą jednowymiarową przestrzeń liniową.

Kolej na $\lambda = 1$. Układ przyjmuje postać

$$\begin{cases} 4x - 2y + 4z = 0 \\ 2x - y + 2z = 0 \\ -2x + y - 2z = 0 \end{cases}.$$

Widać od razu, że po podzieleniu pierwszego równania przez 2 otrzymujemy równanie drugiego, a po pomnożeniu trzeciego równania przez -1 też otrzymujemy drugie równanie. Oznacza to, że

wszystkie trzy równania są równoważne. Wobec tego zbiór rozwiązań składa się ze wszystkich wek-

torów postaci $\begin{pmatrix} x \\ 2x+2z \\ z \end{pmatrix}$, gdzie $x, z \in \mathbb{R}$. Tworzą one płaszczyznę przechodzącą przez początek układu

współrzędnych, czyli dwuwymiarową przestrzeń liniową.

Rozważmy teraz zgodnie z obietnicą układy $\begin{cases} 5x - 2y + 4z = 2x \\ -2x \quad - 2z = 2y \\ -2x + y - z = 2z \end{cases}$ i $\begin{cases} 5x - 2y + 4z = x \\ -2x \quad - 2z = y \\ -2x + y - z = z \end{cases}$,

czyli układy $\begin{cases} 3x - 2y + 4z = 0 \\ -2x - 2y - 2z = 0 \\ -2x + y - 3z = 0 \end{cases}$ i $\begin{cases} 4x - 2y + 4z = 0 \\ -2x - y - 2z = 0 \\ -2x + y - 2z = 0 \end{cases}$.

Pierwszy jest równoważny układowi $\begin{cases} -x \quad - 2z = 0 \\ -6x \quad - 8z = 0 \\ -2x + y - 3z = 0 \end{cases}$ — dodałem trzecie równanie pomnożone

przez 2 do pierwszych dwóch. Z pierwszych dwóch równań wynika natychmiast, że $x = z = 0$, a stąd i z trzeciego równania wynika, że $y = 0$. Jedynym rozwiązaniem tego układu jest wektor zerowy.

Rozwiążemy drugi układ. Do drugiego równania dodajemy trzecie, a do pierwszego — trzecie

pomnożone przez 2: $\begin{cases} 0 = 0 \\ -4x \quad - 4z = 0 \\ -2x + y - 2z = 0 \end{cases}$. Widać więc, że rozwiązaniem tego układu jest dowolny

wektor postaci $\begin{pmatrix} -z \\ 0 \\ z \end{pmatrix}$, $z \in \mathbb{R}$.

Teraz zajmijmy się drugą macierzą, czyli układem (ii). Zaczniemy od układu, który powinien być

się pojawić: $\begin{cases} 5x + 2y - z = \lambda x \\ -3x \quad + z = \lambda y \\ 3x + 2y + z = \lambda z \end{cases}$ równoważnego układowi $\begin{cases} (5 - \lambda)x + 2y \quad - z = 0 \\ -3x - \lambda y \quad + z = 0 \\ 3x + 2y + (1 - \lambda)z = 0 \end{cases}$.

Aby istniało niezerowe rozwiązanie musi, być spełniona równość $0 = \begin{vmatrix} 5 - \lambda & 2 & -1 \\ -3 & -\lambda & 1 \\ 3 & 2 & 1 - \lambda \end{vmatrix} =$

$= -\lambda^3 + 6\lambda^2 - 12\lambda + 8 = (2 - \lambda)^3$. Jedynym pierwiastkiem tego równania jest liczba 2. Należy

jeszcze opisać rozwiązania układu $\begin{cases} 3x + 2y - z = 0 \\ -3x - 2y + z = 0 \\ 3x + 2y - z = 0 \end{cases}$. Jasne jest, że wszystkie trzy równania są

równoważne. Oznacza to, że rozwiązania są wektorami postaci $\begin{pmatrix} x \\ y \\ 3x+2y \end{pmatrix}$, gdzie $x, y \in \mathbb{R}$. Zbiór rozwiązań w tym przypadku to płaszczyzna przechodząca przez początek układu współrzędnych, czyli dwuwymiarowa przestrzeń liniowa.

Jeszcze pozostał błędny układ: $\begin{cases} 5x + 2y - z = 2x \\ -3x \quad - 2z = 2y \\ 3x + y + z = 2z \end{cases}$, czyli $\begin{cases} 3x + 2y - z = 0 \\ -3x - 2y - 2z = 0 \\ 3x + y - z = 0 \end{cases}$. Odejmując

trzecie równanie od pierwszego stwierdzamy, że $y = 0$. Dodając dwa pierwsze równania stwierdzamy, że $z = 0$. Z tego, że $y = z = 0$ wynika, że $x = 0$, zatem jedynym rozwiązaniem tego układu jest wektor zerowy. ■

5. Znaleźć A^{-1} , jeśli $A =$

(i) $\begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{pmatrix}$; (ii) $\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & -1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$.

Rozwiązanie. (i) Niech $A^{-1} = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$. Mają być spełnione równości:

$$\begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 2 \\ 3 & 4 \end{pmatrix} = A^{-1} \cdot A = I = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix},$$

czyli $a + 3b = 1$, $2a + 4b = 0$, $c + 3d = 0$, $2c + 4d = 1$. Z tych równości wynika natychmiast, że $a = -2b$, więc $1 = a + 3b = -2b + 3b = b$, zatem $a = -2$. Analogicznie $c = -3d$, więc

$1 = 2c + 4d = -6d + 4d = -2d$, zatem $d = -\frac{1}{2}$ i wobec tego $c = \frac{3}{2}$. Mamy więc $A^{-1} = \begin{pmatrix} -\frac{2}{3} & 1 \\ \frac{3}{2} & -\frac{1}{2} \end{pmatrix}$.

Oczywiście można też skorzystać z wzorów Cramera, ale macierz jest tak prosta, że można ograniczyć się jedynie do definicji macierzy odwrotnej.

(ii) Niech $A^{-1} = \begin{pmatrix} a & b & c \\ \alpha & \beta & \gamma \\ u & v & w \end{pmatrix}$. Wtedy $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a & b & c \\ \alpha & \beta & \gamma \\ u & v & w \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & -1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$, tzn. $1 = a$,

$0 = a - b$, $0 = a + 2b + c$. Stąd $a = 1$, $b = 1$ i $c = -3$. Dalej $0 = \alpha$, $1 = \alpha - \beta$ i $0 = \alpha + 2\beta + \gamma$, zatem $\alpha = 0$, $\beta = -1$ i $\gamma = 2$. Wreszcie $0 = u$, $0 = u - v$ i $1 = u + 2v + w$, więc $u = w = 0$ i $w = 1$.

Z tych obliczeń wynika, że $A^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & -3 \\ 0 & -1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$. Można też zastosować np. wzór Cramera, co jest

o tyle łatwe, że $\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 0 & -1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 \end{vmatrix} = -1$, co widzimy od razu, bo pod przekątną są same zera. ■

6. Znaleźć wszystkie takie liczby $z \in \mathbb{C}$, że $z^4 = -8 - 8i\sqrt{3}$ i zaznaczyć je na płaszczyźnie.

Rozwiązanie. Mamy $|z^4| = \sqrt{(-8)^2 + (-8\sqrt{3})^2} = 8 \cdot \sqrt{1+3} = 16$, zatem prawdziwy jest wzór

$-8 - 8i\sqrt{3} = 16 \left[-\frac{8}{16} - i\frac{8\sqrt{3}}{16} \right] = 16 \left[\cos \frac{4\pi}{3} + i \sin \frac{4\pi}{3} \right]$. Z niego wynika, że

$z = 2 \left[\cos \frac{4\pi}{3 \cdot 4} + i \sin \frac{4\pi}{3 \cdot 4} \right] = 2 \left[\cos \frac{\pi}{3} + i \sin \frac{\pi}{3} \right] = 1 + i\sqrt{3}$ lub

$z = 2 \left[\cos \left(\frac{\pi}{3} + \frac{2\pi}{4} \right) + i \sin \left(\frac{\pi}{3} + \frac{2\pi}{4} \right) \right] = 2 \left[\cos \frac{\pi}{3} + i \sin \frac{\pi}{3} \right] \cdot \left[\cos \frac{\pi}{2} + i \sin \frac{\pi}{2} \right] = [1 + i\sqrt{3}] \cdot i = -\sqrt{3} + i$, lub

$z = [1 + i\sqrt{3}] \cdot i^2 = -1 - i\sqrt{3}$, lub

$z = [1 + i\sqrt{3}] \cdot i^3 = \sqrt{3} - i$.

Znalezione cztery wartości z leżą na okręgu o środku w punkcie 0, o promieniu 2, są wierzchołkami kwadratu.

inf. Informacje przeróżne (przydatne albo i nie):

$$\sin \frac{5\pi}{6} = \frac{1}{2}; \quad \sin \frac{5\pi}{4} = -\frac{\sqrt{2}}{2}; \quad \cos \frac{5\pi}{6} = -\frac{\sqrt{3}}{2}, \quad i^3 = -i.$$